

..... „Nauczanie dzieci upośledzonych umysłowo ma długą historię i znaleźć w niej możemy różne rozwiązania. Od nauczania indywidualnego do nauczania publicznego, państwowego. Podobnie rzecz się ma do metod nauczania tych dzieci ”

Kazimierz Kirejczyk (1988)

Doc. dr hab. Kazimierz Kirejczyk
(1910 – 1986)

Kim był Kazimierz Kirejczyk i co sprawiło, że cieszył się tak powszechnym uznaniem nie tylko wśród pedagogów specjalnych w całym kraju, ale także wśród wielu innych specjalistów jak: psychologów, lekarzy, prawników i działaczy oświatowych. Znali i cenili go głównie jako człowieka o wielkim sercu i umyśle, należącego do grona ludzi jakich dzisiaj spotyka się nader rzadko.

Mając 19 lat (1929) ukończył Seminarium Nauczycielskie, a dwa lata później kierował szkołą, co w owym czasie było niewątpliwie rzadkością. W 1935 roku PIPS. W rok później uzyskuje stopień magistra filozofii na /wydziale Pedagogicznym Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie.

Mimo pracy zawodowej i społecznej nie zaniechał pracy badawczej, której efektem była promocja doktorska na Wydziale Pedagogicznym U.W. w Warszawie (1964).

Rozprawę habilitacyjną ukończył w 1971 roku w Uniwersytecie Jagiellońskim, otrzymując stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki specjalnej.

Odtąd pracował jako docent i mimo ogromnych osiągnięć naukowych nie uzyskał tytułu profesorskiego, prawdopodobnie ze względów politycznych.

Analizując działalność zawodową doc. K. Kirejczyka, nietrudno wyróżnić w niej cztery zasadnicze nurty.

Pierwszy, to praca w szkole podstawowej początkowo z dzieckiem w normie intelektualnej, a później z dzieckiem specjalnej troski. Pracował też w szkole średniej.

Drugi nurt, to praca w Ministerstwie Oświaty, początkowo jako wizytator a następnie na stanowisku Naczelnika Wydziału Szkolnictwa Specjalnego.

Trzeci nurt, to praca w Instytucie Pedagogiki Specjalnej, a po jego przekształceniu – w Wyższej Szkole Pedagogiki Specjalnej oraz w innych uczelniach, jak: w AM, AWF, IKN.

Czwarty nurt działalności Docenta, to praca w Instytucie Matki i Dziecka w charakterze kierownika Zakładu Pedagogiki Leczniczej.

Należy podkreślić, że doc. K. Kirejczyk prowadził „własną szkołę elity kadrowej”, która stanowiła wyminę doświadczeń i konfrontacji teorii z praktyką. Systematyczne spotkania w małym lub większym gronie stanowiły kuźnię myśli i refleksji pedagogicznej.

Swoje przemyślenia prezentował w wielu publikacjach, jak: „Szkoła Specjalna”, „Ruch Pedagogiczny”, „Kwartalnik Pedagogiczny”, „Nowa Szkoła” oraz na łamach innych pism takich jak: „Biuletyn Kuratorów Oświaty”, „Biuletyn ZG. ZNP” i „Biuletyn TPD”.

Główne zainteresowania Docenta, to kształcenie dzieci niepełnosprawnych przygotowanie nauczycieli do tej pracy.

Uważał, że nauczyciel pracujący z dzieckiem niepełnosprawnym musi mieć bogatą wiedzę nie tylko pedagogiczną, ale także psychologiczną, socjologiczną, medyczną oraz z innych dyscyplin naukowych, wspomagających pedagogikę specjalną (terapia, logopedia, rehabilitacja). Tak szerokie przygotowanie nauczycieli wymaga studiów wyższych. Dlatego zabiegał o to, by jedyna uczelnia kształcąca nauczycieli dla szkół specjalnych – PIPS – uzyskała status uczelni wyższej, a ponadto przekonywał, że inne uczelnie również powinny podjąć kształcenie nauczycieli dla potrzeb szkół specjalnych. Dziś te propozycje stały się rzeczywistością.

Obok kształcenia nauczycieli wielką troską było ich doskonalenie. W tym celu Sekcja Szkolnictwa Specjalnego ZG. ZNP, której prezesem był doc. K. Kirejczyk, organizował konferencje, zjazdy, kursy i seminaria, na których prezentowano największe osiągnięcia

w zakresie teorii nie tylko pedagogiki specjalnej, ale także innych dyscyplin nauki. Spotkania te służyły również prezentacji różnych rozwiązań praktycznych związanych z kształceniem niepełnosprawnych.

Był pedagogiem specjalnym o wszechstronnych zainteresowaniach naukowych i bogatym dorobku piśmienniczym. Docent był autorem 112 pozycji w tym: 9 samodzielnych pozycji zwartych, 85 artykułów samodzielnych, 8 wspólnych.

Zainteresowania K. Kirejczyka koncentrowały się wokół subdyscyplin pedagogiki specjalnej – surdopedagogiki, pedagogiki terapeutycznej i olifronopedagogiki.

Jednakże najwięcej uwagi i miejsca w swoich rozważaniach poświęcił metodyce kształcenia osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Owocem tych rozważań jest pozycja pt.: Upośledzenie Umysłowe – Pedagogika (1981). Miała ona na celu z jednej strony zaspokojenie potrzeb osób studiujących i nauczycieli już pracujących, a z drugiej – ukazanie całokształtu zagadnień pedagogiki upośledzonych umysłowo. Tego typu całościowych opracowań w tym czasie w Polsce nie było. Dlatego też po ukazaniu się tej publikacji stała się ona kompendium wiedzy medycznej, psychologicznej i pedagogicznej, która do dziś okazuje się bardzo przydatna zarówno naukowcom jak i praktykom.

Analiza dorobku naukowego doc. K. Kirejczyka pokazuje wszechstronność zainteresowań, gdyż jego publikacje dotyczą niemalże wszystkich subdyscyplin pedagogiki specjalnej. Był on obdarowany intuicją, miał świadomość potrzeby przemian w obrębie samej dyscypliny i jej otwartości.

Wiele z jego ówczesnych, ledwie zapoczątkowanych idei, dziś dojrzało do realizacji, a wiele dało początek nowym kierunkom poszukiwań.

W pamięci pedagogów specjalnych Kazimierz Kirejczyk pozostanie jako nauczyciel, naukowiec i działacz oświatowy, który w trudnych latach powojennych budował zręby szkolnictwa specjalnego i swoim przykładem rzeźbił dusze nauczycieli szkół specjalnych.

Opracowała:

Dr Marianna Marek-Ruka

Zakład Edukacji i Rehabilitacji Osób

z Niepełnosprawnością Intelektualną